

Slovensko

Pokud se má o mé žádosti rozhodnout v této zemi - Slovensko

Za jaký druh trestného činu mohu být odškodněn?

Odškodnění může být přiznáno pouze obětem **úmyslných násilných trestných činů**. To znamená, že se jedná o činy, které pachatel spáchal s úmyslem (úmyslně) přímým útokem na život a zdraví, s použitím síly (některé trestné činy proti životu a zdraví, např. vražda, zabití, způsobení vážných zranění), nebo porušením sexuální integrity (sexuálně motivované trestné činy).

Další podmínkou je, že podle trestního zákoníku lze tyto trestné činy potrestat odnětím svobody na jeden rok nebo více let. Odškodnění tedy nelze získat za trestné činy majetkové povahy.

Za jaký druh újmy mohu být odškodněn?

Nelze získat odškodnění za velmi lehká zranění (např. odřenin, pohmožděnin, podlitin) ani za jiné typy zranění, kterými je jen dočasně zasažen zevnějšek nebo dočasně v menší míře poškozeno zdraví oběti.

Odškodnění se může oběti přiznat v případech, kdy jde přinejmenším o *lehké* zranění (např. otevřené poranění měkké tkáně, které je třeba zašít, jednoduché zlomeniny, jednoduchá vymknutí a vykloubení, jednoduchá perforace ušního bubínku, otřes mozku s velmi krátkou ztrátou vědomí, ztráta jednoho nebo dvou zubů, ztráta jednoho článku prstu).

Mohu získat odškodnění, pokud jsem příbuzný oběti nebo osoba závislá na oběti, jež zemřela v důsledku trestného činu? Které příbuzné či závislé osoby mohou získat odškodnění?

Ano, odškodnění za psychickou újmu v důsledku smrti blízké osoby mohou získat také **pozůstalí**, tj. osoby, které zesnulá oběť podporovala nebo na jejíž podporu měly ze zákona právo (zejména nezletilé děti a děti do věku 26 let, které studují; manžel /manželka nebo druh/družka, kteří nemají prostředky na živobytí a byli bez svého zavinění nezaměstnaní; rodiče, pokud nemají dostatečné prostředky na živobytí a nejsou schopni je získat).

Mohu získat odškodnění, pokud jsem příbuzný oběti nebo osoba závislá na oběti, jež přežila trestný čin? Které příbuzné či závislé osoby mohou získat odškodnění v takovém případě?

Ne.

Mohu získat odškodnění, pokud nejsem státním příslušníkem některé ze zemí EU?

Ne, neboť formální podmínkou pro přiznání odškodnění je skutečnost, že žadatel je buď občanem Republiky Slovensko nebo jiného členského státu EU.

Mohu žádat odškodnění od této země, pokud zde žiji a pocházím odsud (tato země je zemí mého bydliště nebo státní příslušnosti), i když byl trestný čin spáchán v jiné zemi EU? Mohu tak učinit místo toho, abych požadoval odškodnění v zemi, kde k trestnému činu došlo? Pokud ano, za jakých podmínek?

Ne, aby bylo možné žádat odškodnění, musí být čin spáchán na území Republiky Slovensko, nebo na slovinské lodi či ve slovinském letadle, bez ohledu na to, kde se nachází v době spáchání činu.

Musím trestný čin oznámit nejdříve policii, abych mohl požadovat odškodnění?

Ano, čin musí být zjištěn nebo oznámen příslušnému orgánu (policii, státnímu zastupitelství) a posuzován **jako trestný čin** (a nikoli například jako přestupek), přičemž musí existovat důvodné podezření, že byl spáchán trestný čin (podáno trestní oznámení na státním zastupitelství).

Musím počkat na výsledek policejního vyšetřování či trestního řízení, než mohu podat žádost?

Ne, ale musí existovat **důvodné podezření**, že byl spáchán trestný čin, což znamená, že musí být podáno zpravidla trestní oznámení, které policie po skončení policejního vyšetřování předá státnímu zastupitelství.

Musím nejprve požadovat odškodnění od pachatele – pokud byl identifikován?

Zpravidla ano, a sice je základem pro přiznání odškodnění v těchto případech **pravomocný a vykonatelný rozsudek, kterým bylo oběti přiznáno odškodnění** a který mohl být vydán již v trestním řízení (rozhodnutí o občanskoprávním nároku) nebo v občanskoprávním řízení (rozhodnutí o žalobě). Další podmínkou je, že **výkon rozhodnutí** (vymáhání platby) na základě tohoto rozsudku **nebyl úspěšný nebo vůbec není možný** (pachatel nemá majetek, majetek nelze vymáhat).

Existují však výjimky, kdy není nutné odškodnění vymáhat nejprve od pachatele trestného činu:

– pokud oběť trestného činu patří do jedné ze zvláště chráněných skupin – **děti, oběti domácího násilí, zdravotně postižení, občané jiného členského státu EU** (v přeshraničních případech),

– pokud **pachatel** trestného činu zůstane **neznámý** (po třech měsících od odhalení nebo oznámení trestného činu a není zjištěn před rozhodnutím komise), nebo pachatele **nelze stíhat** (např. pachatel zemřel, nebo je mladší 14 let a není trestně odpovědný).

V případech, že pachatel nebyl identifikován nebo nebyl odsouzen, mohu přesto uplatnit nárok na odškodnění? Pokud ano, jaké důkazy musím předložit na podporu své žádosti?

Pokud pachatel činu zůstane neznámý (po třech měsících od odhalení nebo oznámení trestného činu a není zjištěn před rozhodnutím komise), může oběť také žádat odškodnění.

Odškodnění je zpravidla spojeno s odsouzením pachatele, pokud je žádáno na základě exekučního titulu – rozsudku (v trestním nebo občanskoprávním řízení), kterým bylo oběti přiznáno odškodnění, ale oběť jej nemůže od pachatele vymáhat (výkon rozhodnutí je neúspěšný nebo nemožný).

V případech, kdy má oběť zvláštní status (dítě, postižená osoba nebo oběť domácího násilí a oběť v přeshraničních případech – občan jiného členského státu EU), není odsouzení pachatele podmínkou pro uplatnění nároku na odškodnění.

Je stanovena lhůta, v níž musím žádost o odškodnění podat?

Ano, existují dvě lhůty pro uplatnění nároku na odškodnění.

V případech, kdy jde o **neznámého pachatele** nebo **určité skupiny obětí** (děti, oběti domácího násilí, postižené osoby, občané jiných členských států EU), je lhůta pro podání žádosti **6 měsíců ode dne spáchání činu**.

V ostatních případech, kdy je nutné nejprve požadovat odškodnění od pachatele trestného činu, je lhůta pro podání žádosti **tři měsíce od obdržení rozhodnutí nebo oznámení, že výkon nebyl úspěšný**; pokud výkon nebyl navržen, je lhůta tři měsíce od obdržení informací, z nichž vyplývá, že **výkon není možný**.

Na jaké ztráty a výdaje se odškodnění vztahuje?

Vztahuje-li se odškodnění například na:

a) u oběti trestného činu:

– **majetkovou (jinou než psychickou) újmu:**

- **náklady na zdravotní péči týkající se zranění** (ambulantní a nemocniční lékařskou péči, rekonvalescenci) – **ANO**, avšak pouze v případě, že osoba nemá nárok na příslušné dávky z důchodového a invalidního pojištění; ve výši nákladů na zdravotní péči v rámci povinného zdravotního pojištění podle předpisů Republiky Slovinsko do výše 20 000 EUR
- **dodatečné potřeby nebo náklady vzniklé v důsledku zranění** (tj. péči a pomoc, dočasnou a trvalou péči, dlouhodobou rehabilitaci, úpravu bydlení, zvláštní pomůcky atd.) – **NE**
- **zranění s trvalými následky** (např. invalidita a další trvalá postižení)
 - **ušlý výdělek v době lékařského ošetření a po něm** (také ušlý příjem a ztráta schopnosti vydělávat nebo snížení prostředků na živobytí atd.) – **NE**
 - **ztrátu příležitostí** – **NE**
 - **náklady spojené se soudním řízením týkajícím se události, která vedla k vzniku předmětné škody** (jako jsou právní poplatky, soudní výlohy) – **NE**
 - **odškodnění ukradeného či poškozeného osobního majetku** – **NE**
 - **jiné**

– **psychickou (morální) újmu:**

- **bolest a utrpení obětí – ANO, za způsobenou fyzickou a psychickou bolest** (kvůli snížení výdělečné schopnosti, zmrzačení, omezení svobody, narušení důstojnosti a porušení jiných osobních práv); odškodnění za strach se nepřiznává.

b) u oprávněných osob nebo příbuzných obětí:

– **majetkovou (jinou než psychickou) újmu:**

- náklady na pohřeb – **NE**, neboť nyní se jedná o sociální právo a provádí se podle jiného zákona
- náklady na zdravotní péči (např. terapii pro rodinného příslušníka, ambulantní a nemocniční péči, rehabilitaci) – **ANO (pouze pro oběti)**, ve výši nákladů na zdravotní péči krytých z povinného zdravotního pojištění podle právních předpisů platných pro Republiku Slovinsko a pouze v případě, že osoba není povinně nebo dobrovolně zdravotně pojištěna.
- **ztrátu prostředků na obživu – ANO**, pro děti zesnulého, které splňují podmínky pro pozůstalostní důchod (věk do 15 let nebo 26 let, pokud studují), avšak důchod jim nebyl (z důvodů na straně zesnulého) přiznán
- ztrátu příležitostí – **NE**

– **psychickou újmu:**

- **bolest a utrpení příbuzných nebo oprávněných osob / odškodnění pro přeživší rodinné příslušníky, pokud oběť zemřela – ANO**, příbuzným se přiznává odškodnění za psychickou újmu kvůli ztrátě bližního

a) u obětí trestného činu:

– **majetkovou (jinou než psychickou) újmu:**

- náklady na zdravotní péči týkající se zranění (lékařské ošetření – ambulantní a nemocniční péči, rekonvalescenci)
- **dodatečné potřeby nebo náklady vzniklé v důsledku zranění (tj. péči a pomoc, dočasnou a trvalou péči, dlouhodobou rehabilitaci, úpravu bydlení, zvláštní pomůcky atd.)**
- **zranění s trvalými následky (např. invalidita a další trvalá postižení)**
 - **ušlý výdělek v době lékařského ošetření a po něm (také ušlý příjem a ztráta schopnosti vydělávat nebo snížení prostředků na živobytí atd.)**
 - **ztrátu příležitostí**
 - **náklady spojené se soudním řízením týkajícím se události, která vedla k vzniku předmětné škody, (jako jsou právní poplatky, soudní výlohy)**
 - **odškodnění ukradeného či poškozeného osobního majetku**
 - **jiné**

– **psychickou (morální) újmu:**

- **bolest a utrpení obětí**

b) u oprávněných osob nebo příbuzných obětí:

– **majetkovou (jinou než psychickou) újmu:**

- náklady na pohřeb
- náklady na zdravotní péči (např. terapii pro rodinného příslušníka, ambulantní a nemocniční péči, rehabilitaci)
- **ztrátu prostředků na obživu či ztrátu příležitostí**

– **psychickou újmu:**

- **bolest a utrpení příbuzných nebo oprávněných osob / odškodnění přeživších, pokud oběť zemřela**

Vypláčí se odškodné jednorázově, nebo v měsíčních splátkách?

Odškodnění se zpravidla vyplácí jednorázově, s výjimkou případů, kdy je nutné pro určitá období stanovit budoucí podmínky pro přiznání odškodnění (např. pravidelná školní docházka dětí).

Jak by mé vlastní jednání ve vztahu k trestnému činu, můj trestní rejstřík nebo nedostatečná spolupráce během řízení o odškodnění mohly ovlivnit mou šanci na získání odškodnění a/nebo výši částky, kterou dostanu?

Při rozhodování o výši odškodnění se bere rovněž v úvahu **chování oprávněné osoby** v době spáchání činu a po něm, její **podíl** na vzniku a rozsahu škody a v závislosti na tom může být odškodnění přiměřeně sníženo nebo může být žádost o odškodnění dokonce zamítnuta.

Rejstřík trestů oprávněné osoby se neprověřuje, avšak nespolečnost během řízení o odškodnění může mít za následek, že nebudou zjištěny okolnosti důležité pro stanovení nároku na odškodnění, a tak nebudou splněny podmínky pro přiznání odškodnění. Pokud žadatel nereaguje na výzvy orgánu, aby doplnil žádost o odškodnění, může být neúplná žádost zamítnuta.

Jakým způsobem by mohla má finanční situace ovlivnit mou šanci na získání odškodnění a/nebo jeho výši?

Finanční situace oběti se neprověřuje, nemá proto vliv na uznání práva na odškodnění ani na jeho výši.

Existují nějaká další kritéria, která by mohla ovlivnit mou šanci na získání odškodnění a/nebo jeho výši?

Ano, odškodnění se sníží o veškerá odškodnění, náhrady či veškeré další platby, které oprávněná osoba obdržela za tentýž druh škody na jakémkoli jiném základě.

Jakým způsobem se odškodnění vypočítá?

V případě fyzické a psychické újmy se vychází z nejvyšších zákonem stanovených částek odškodnění za konkrétní druh újmy a s ohledem na tyto limity se odškodnění stanoví podle závažnosti újmy nebo druhu škody.

Pokud jde o **fyzickou újmu**, zvláštními pravidly se stanoví typická poškození zdraví u konkrétních kategorií zranění, a zákonem pak jsou určeny nejnižší a nejvyšší částky pro tyto kategorie – v lehkých případech od 50 do 500 EUR, ve středně závažných případech od 100 do 1 000 EUR, v závažných případech od 250 do 2 500 EUR, ve velmi závažných případech od 500 do 5 000 EUR a v mimořádně závažných případech od 1 000 do 10 000 EUR.

V případě dalších druhů škod odkazuje zákon na další předpisy. Proplacení nákladů na zdravotní péči se přiznává ve výši nákladů na zdravotní péči z povinného zdravotního pojištění, na které by vzhledem k okolnostem pojištěná osoba měla nárok podle předpisů Republiky Slovinsko. Náhrada prostředků z důvodu ztráty prostředků na obživu se pozůstalým zesnulé oběti přiznává ve výši, v jaké je předpisy Republiky Slovinsko o důchodovém a invalidním pojištění stanovují pro pozůstalostní důchod.

Je stanovena minimální/maximální částka, která může být přiznána?

Ano, pro fyzickou újmu nejméně 50 EUR a nejvýše 10 000 EUR a pro psychickou újmu nejvýše 10 000 EUR.

Odškodnění za duševní újmu způsobenou smrtí bližního může být přiznáno všem pozůstalým dané osoby dohromady až do výše 10 000 EUR.

Očekává se ode mne, že uvedu částku ve formuláři žádosti? Pokud ano, budou mi poskytnuty pokyny ohledně jejího výpočtu nebo ohledně jiných aspektů?

Ne. Formulář pro uplatnění nároku na odškodnění sice obsahuje možnost udat výši odškodnění, ale ze zákona to není povinné.

Budou z odškodnění vyplaceného daným orgánem nebo subjektem odečteny částky, které obdržím za své ztráty z jiných zdrojů (jako je pojištění prostřednictvím mého zaměstnavatele nebo systému soukromého pojištění)?

Ze zákona se odškodnění stanovené pro určitý druh újmy **sníží** o veškerá odškodnění, náhrady či **veškeré další platby**, které oprávněná osoba obdržela za tentýž druh škody **na jakémkoli jiném základě**.

Mohu obdržet zálohu na odškodnění? Pokud ano, za jakých podmínek?

Ne.

Mohu získat doplňující nebo dodatečné odškodnění (např. v důsledku změny okolností nebo zhoršování zdraví atd.) po vydání hlavního rozhodnutí?

Zákon s takovou změnou okolností nepočítá.

Jaké podpůrné doklady musím ke své žádosti přiložit?

Ze zákona musí být k žádosti přiloženy tyto doklady:

- plná moc pro právníka
- policejní zpráva (nebo doklad jiného orgánu v (před)trestním řízení)
- příslušná lékařská osvědčení a zprávy
- prohlášení žadatele o uplatňování nároku na odškodnění z jiného právního důvodu

Pokud žadatel žádá o odškodnění poté, co je nemohl vymoci od pachatele trestného činu, je třeba rovněž přiložit:

- kopii rozsudku (kterým bylo oběti přiznáno odškodnění)
- kopii rozhodnutí o výkonu a doklady o tom, že výkon nebyl úspěšný nebo nebyl možný.

Orgán může požadovat předložení dalších důkazů pro vytvoření podmínek pro přiznání odškodnění.

Je třeba zaplatit nějaké správní nebo jiné poplatky poté, co je žádost podána a zpracovává se?

Ne, za podání žádosti, úkony a rozhodnutí v řízeních o odškodnění podle tohoto zákona se poplatky neplatí.

Který orgán rozhoduje o žádostech o odškodnění (ve vnitrostátních věcech)?

Komise vlády Republiky Slovinsko pro rozhodování o odškodnění obětí trestných činů (*Komisija Vlade Republike Slovenije za odločanje o odškodnini žrtvam kaznivih dejanj*).

Kam mám žádost zaslat (ve vnitrostátních věcech)?

Na ministerstvo spravedlnosti: Ministrstvo za pravosodje, Župančičeva 3, 1000 Ljubljana.

Musím být přítomen během řízení, a/nebo když se rozhoduje o mé žádosti?

Ne.

Jak dlouho to (přibližně) trvá, než obdržím od daného orgánu rozhodnutí o žádosti o odškodnění?

Zákonná lhůta pro vydání rozhodnutí je tři měsíce od obdržení úplné žádosti. Aktuální řízení obvykle trvá méně než půl roku, a to v závislosti na okolnostech případu.

Pokud s rozhodnutím orgánu nejsem spokojen, jak ho mohu napadnout?

Rozhodnutí komise může být napadeno žalobou ve správním řízení, o které rozhodne Správní soud Republiky Slovinsko (*Upravno sodišče Republike Slovenije*).

Kde mohu získat potřebné formuláře a další informace o tom, jak podat žádost?

Na internetových stránkách ministerstva spravedlnosti:

http://www.mp.gov.si/si/delovna_podrocja/direktorat_za_kaznovalno_pravo_in_clovekove_pravice/sektor_za_popravo_krivic_in_podporo_zrtvam_kaznivih_dejanj/odskodnine_zrtvam_kaznivih_dejanj/

Internetové stránky v angličtině:

http://www.mp.gov.si/en/areas_of_work/legislation_on_the_justice_system/sektor_za_popravo_krivic_in_podporo_zrtvam_kaznivih_dejanj/crime_victims_compensation_national_cross_boarder_situations/

Informace lze získat písemně nebo telefonicky:

Ministrstvo za pravosodje
Direktorat za kaznovalno pravo in človekove pravice
Sektor za popravo krivic in podpora žrtvam kaznivih dejanj
Župančičeva 3, 1000 Ljubljana

Tel.: (01) 369 5442

E-mail: gp.mp@gov.si

Také policie je ze zákona povinna poskytnout základní informace o možnostech a podmínkách pro uplatňování práv. Rovněž jiné státní orgány, se kterými mají oběti do činění, jsou zpravidla s těmito právy obeznámeny a poskytují tyto informace (střediska sociální práce, nevládní organizace pro pomoc obětem).

Existuje speciální telefonní linka nebo internetové stránky, které mohu využít?

Viz výše.

Mohu si vyžádat při přípravě žádosti právní pomoc (pomoc od právníka)?

Bezplatná právní pomoc v těchto případech není možná.

Podle pravidel obecného správního řízení však musí úřední osoba respektovat zásadu ochrany práv dané strany, což znamená, že jí musí umožnit uplatňovat práva, musí jí v této souvislosti upozornit, vyzvat ji, aby svou žádost doplnila, a poskytnout vysvětlení, přičemž musí zajistit, aby neznalost a nevědomost nepoškodily její práva.

Existují nějaké organizace na podporu obětí, které mi mohou pomoci požadovat odškodnění?

Ano, některé nevládní organizace nabízejí pomoc při výkonu práv obětí (např. Družstvo pro nenásilnou komunikaci (*Društvo za nenasilno komunikacijo*)).

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Poslední aktualizace: 12/03/2019